

Οι Υπηρεσίες S.I.RE.N.E

S.I.RE.N.E.

Του Αστυν. Υποδ/ντή Αχιλλέα Λ. ΣΚΑΝΔΑΛΗ
Τμηματάρχη 3ου Τμήματος S.I.RE.N.E./Δ.Δ.Α.Σ./Α.Ε.Α

Οι εθνικές κεντρικές αρχές, με αποστολή την ανταλλαγή επιχειρησιακών εγκληματολογικών πληροφοριών στο χώρο Σένγκεν

Λίγοι αστυνομικοί συνειδητοποιούν καθημερινά ότι αναζητώντας μια πληροφορία στην ηλεκτρονική εφαρμογή «Γενικές Αναζητήσεις και Σένγκεν», εισέρχονται σε μια πολύπλοκη βάση δεδομένων, που επιτρέπει στις αρμόδιες αρχές των ευρωπαϊκών κρατών την ανταλλαγή δεδομένων αναφορικά με ορισμένες κατηγορίες προσώπων και αντικειμένων.

Και ακόμα λιγότεροι συνειδητοποιούν ότι τις ίδιες ακριβώς πληροφορίες που «βλέπει» ο αστυνομικός του Α.Τ. Κακκαβιάς «βλέπει» και ο αστυνομικός ενός απομακρυσμένου Τμήματος της Λετονίας στα σύνορα με τη Ρωσία, ή ο συνοριακός φύλακας στη Φινλανδία.

Τί συμβαίνει στην πράξη όμως όταν μέσω της αναζήτησης στη βάση δεδομένων Σένγκεν, προκύψει ότι το ελεγχόμενο αυτοκίνητο σε τροχονομικό έλεγχο στην Αταλάντη, έχει κλαπεί από το Βέλγιο, ή ο έλεγχος διαβατηρίων του αεροδρομίου του Αμστερνταμ, εντοπίσει άτομο που διώκεται με ελληνικό Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης;

Τότε τη διαχείριση της υπόθεσης αναλαμβάνουν τα Τμήματα S.I.RE.N.E, τα οποία λειτουργούν σε όλα τα κράτη μέλη του χώρου Σένγκεν, με αποστολή την ανταλλαγή όλων των απαιτούμενων

πληροφοριών για την ολοκλήρωση της διαδικασίας, τον συντονισμό των υπηρεσιών και την παροχή των αναγκαίων κατευθύνσεων.

Σε εθνικό επίπεδο την αποστολή αυτή την έχει το 3ο Τμήμα S.I.RE.N.E. της Δ/νσης Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας.

Η ιστορία

Για να φθάσουμε όμως στο υψηλό αυτό επίπεδο αστυνομικής συνεργασίας, η απόσταση που διανύθηκε ήταν μεγάλη.

Στις 14 Ιουνίου 1985, πέντε χώρες το Βέλγιο, η Γερμανία, η Γαλλία, το Λουξεμβούργο και η Ολλανδία υπέγραψαν στο Σένγκεν, μια μικρή πόλη του Λουξεμβούργου, συμφωνία που έχει ως στόχο «[...] την ελεύθερη διέλευση των εσωτερικών συνόρων από όλους τους υπηκόους των χωρών μελών [...]» και «την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών».

Η σχετική Σύμβαση εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν υπογράφηκε το 1990, άρχισε να ισχύει το 1995 και επέτρεψε την κατάργηση των ελέγχων στα εσωτερικά σύνορα μεταξύ των χωρών που την είχαν υπογράψει, ενώ δημιούργησε ενιαία εξωτερικά σύνορα, όπου πραγματοποιούνται έλεγχοι εισόδου στον χώρο Σένγκεν, σύμφωνα με τις ίδιες διαδικασίες και με κοινούς κανόνες.

Η Ελλάδα προχώρησε στην υπογραφή της Συμφωνίας το 1992. Το 1997 το Ελληνικό Κοινοβούλιο επικύρωσε τη Συμφωνία και τη Σύμβαση Εφαρμογής της Συμφωνίας Σένγκεν (Σ.Ε.Σ.Σ.) με το νόμο 2514/26-06-1997 και το 2000 καταργείται ο έλεγχος εσωτερικών συνόρων στα σύνορα με την Ελλάδα.

Τα κράτη μέλη

Ο χώρος Σένγκεν σχεδόν ταυτίζεται με αυτόν της Ε.Ε., περιλαμβάνει τα κράτη μέλη της Ένωσης με εξαίρεση μερικών απ' αυτά, καθώς και ορισμένες τρίτες χώρες. Οι χώρες της Ε.Ε. που δεν ανήκουν στο χώρο Σένγκεν είναι η Μ. Βρετανία, η Ιρλανδία η Κύπρος, η Βουλγαρία και η Ρουμανία, ενώ οι τρίτες χώρες, μη μέλη της Ε.Ε., που ανήκουν το χώρο Σένγκεν είναι η Ισλανδία, Νορβηγία και Ελβετία, ενώ επίκειται και η ένταξη του Λιχτενστάιν. Η Βουλγαρία και η Ρουμανία συνδέθηκαν στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν (SIS) στις 5-11-2010 και αναμένεται η κατάργηση των εσωτερικών συνόρων εντός των επόμενων μηνών, εφόσον ολοκληρωθούν με επιτυχία οι διαδικασίες αξιολόγησής τους.

Ελευθερία και Ασφάλεια στο χώρο Σένγκεν

Ένας από τους όρους της εφαρμογής της συμφωνίας ήταν ότι η κατάργηση των εσωτερικών συνόρων δεν έπρεπε να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια των κρατών και των πολιτών. Κυρίαρχη αντίληψη της Συμφωνίας Σένγκεν είναι ότι θα πρέπει να συνδυάζεται η ελευθερία με την ασφάλεια.

Πρακτικά η αντίληψη αυτή αποκρυσταλλώνεται, μεταξύ άλλων, με τη δημιουργία του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν

(Schengen Information System – S.I.S.) και με την ίδρυση σε κάθε κράτος μέλος, των Υπηρεσιών S.I.RE.N.E.

Το Σύστημα Πληροφοριών Schengen (Schengen Information System) – S.I.S. είναι ένα κοινό ηλεκτρονικό αρχείο δεδομένων το οποίο, βάσει συγκεκριμένων άρθρων της Συνθήκης, τα κράτη μέλη τροφοδοτούν με πληροφορίες. Συγκεντρώνει δύο μεγάλες κατηγορίες πληροφοριών : η πρώτη αφορά αναζητούμενα πρόσωπα (διωκόμενοι, εξαφανισμένοι ενήλικες και ανήλικοι κλπ) και η δεύτερη αναζητούμενα οχήματα ή αντικείμενα, όπως έγγραφα ταυτότητας, άδειες κυκλοφορίας οχημάτων και πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας που έχουν κλαπεί ή απολεσθεί.

Το S.I.S. αποτελείται από το κεντρικό σύστημα (C.SIS – Central Schengen Information System) στο Στρασβούργο και τα εθνικά συστήματα (N.SIS- National Schengen Information System) των κρατών μελών.

Σε εθνικό επίπεδο την ευθύνη εύρυθμης λειτουργίας του S.I.S. έχει το 3ο Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης N.S.I.S. της Δ/νσης Πληροφορικής του Α.Ε.Α.

Το Τμήμα S.I.RE.N.E.

Κάθε κράτος μέλος του χώρου Σένγκεν, οφείλει να συγκροτήσει κεντρική αρχή, η οποία θα λειτουργεί ως ενιαίο σημείο επαφής και συντονισμού για την ανταλλαγή συμπληρωματικών πληροφοριών σχετικά με δεδομένα του SIS.

Το εν λόγω σημείο επαφής, καλείται «υπηρεσία S.I.RE.N.E» από τα αρχικά των λέξεων Supplementary Information REquest at the National Entries - Αίτηση Συμπληρωματικών Πληροφοριών για Εθνικές Καταχωρίσεις.

Σε εθνικό επίπεδο, το 3ο Τμήμα S.I.RE.N.E. της Δ/νσης Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας του Α.Ε.Α. έχει την ευθύνη της διαχείρισης των πληροφοριών που είναι καταχωρημένα στο SIS. Κύρια αποστολή του Τμήματος είναι:

► Η ανταλλαγή πληροφοριών με τα αντίστοιχα γραφεία SIRENE των κ-μ. Στις πληροφορίες περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, επιβεβαιώσεις περί ισχύος ελληνικών ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης, διαβίβαση υλικού σήμανσης όταν υπάρχει πρόβλημα ταυτοπροσωπίας, υποδοχή και έλεγχο αλλοδαπών ευρωπαϊκών ενταλμάτων σύλληψης, επιβεβαίωση, μέσω της Δ/νσης Αλλοδαπών για το μέτρο απαγόρευσης εισόδου σε χώρα Σένγκεν, ως και πληροφορίες σχετικά με την πρόληψη και διερεύνηση αξιοποιώνων πράξεων.

► Σε εθνικό επίπεδο η παροχή των αναγκαίων κατευθύνσεων, κατόπιν αιτήματος των αστυνομικών λιμενικών και τελωνειακών αρχών, σχετικά τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί, σε περίπτωση θετικού εντοπισμού προσώπου ή αντικείμενου στο Σύστημα Πληροφοριών Σένγκεν.

Λειτουργία – Στελέχωση

Η λειτουργία του Τμήματος βασίζεται στο «Εγχειρίδιο S.I.RE.N.E» το οποίο είναι κοινό για όλες τις Υπηρεσίες S.I.RE.N.E των κρα-

“ Σύμφωνα με την αρχή της διαθεσιμότητας, η απάντηση στα αιτήματα παροχής πληροφοριών πρέπει να δίδεται εντός 12 ωρών ”

τών μελών. Αποτελεί ένα σύνολο αυστηρών κανόνων και διαδικασιών, που διέπουν τις διμερείς ή πολυμερείς ανταλλαγές των πληροφοριών.

Οι βασικές αρχές στις οποίες βασίζεται η συνεργασία S.I.R.E.N.E είναι αυτές της διαθεσιμότητας, της αδιάλειπτης λειτουργίας και της ασφάλειας.

Το 3ο Τμήμα της Δ.Δ.Α.Σ, στελεχώνεται με προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος και της Τελεωικακής Υπηρεσίας και διοικείται από Αξιωματικό της Ελληνικής Αστυνομίας.

Στο Τμήμα είναι αποσπασμένοι και δύο δικαστικοί λειτουργοί, με αποστολή τον έλεγχο της νομιμότητας των καταχωρήσεων στο εθνικό τμήμα του SIS.

Οι Αξιωματικοί του Τμήματος συμμετέχουν στις Ομάδες Εργασίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. που σχετίζονται με το έργο των Τμημάτων SIRENE, στις οποίες αξιολογείται η συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών των κρατών μελών, προτείνεται η θέσπιση των αναγκαίων μέτρων και η τροποποίηση των διαδικασιών, οσάκις αυτή κρίνεται επιβεβλημένη.

Το Κέντρο Επιχειρήσεων

Αποτελεί την καρδιά του Τμήματος, λειτουργεί επί 24ώρου βάσεως σε εναλλασσόμενες βάρδιες και αποτελεί το φίλτρο διαχείρισης και επεξεργασίας των πληροφοριών που ανταλλάσσονται με όλα τα κράτη μέλη, αλλά και με τις εθνικές υπηρεσίες και αρχές.

Στη διάθεση του προσωπικού του Κέντρο Επιχειρήσεων, πέραν του Συστήματος Πληροφοριών Σένγκεν (SIS), υπάρχουν και τα συστήματα επικοινωνιών SMTP, SISNET mail, SIRPIT (Sirene Picture Transfer), τα οποία είναι τα πλέον ασφαλή που υπάρχουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα ηλεκτρονικά αυτά συστήματα επιτρέπουν την άμεση και ταχύτατη επικοινωνία μεταξύ των Τμημάτων SIRENE. Η αποστολή ενός μηνύματος διαρκεί μόλις 0,3 του δευτερολέπτου.

Όλα τα συστήματα είναι κρυπτογραφημένα και λειτουργούν σε χωριστή γραμμή τηλεπικοινωνιών και όχι σε απλή γραμμή Internet. Έτσι διασφαλίζεται το απόρρητο της επικοινωνίας.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την αρχή της διαθεσιμότητας, η απάντηση στα αιτήματα παροχής πληροφοριών πρέπει να δίδεται εντός 12 ωρών.

Πολιτική ασφάλειας και προστασίας δεδομένων

Το Τμήμα SIRENE λειτουργεί μέσα στα πρότυπα ασφαλείας, που έχουν καθοριστεί από τις αποφάσεις του Συμβουλίου της Ε.Ε.

Η πρόσβαση στους χώρους του Τμήματος είναι αυστηρά ελεγχόμενη προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία των δεδομένων, το προσωπικό του SIRENE έχει κωδικοποιημένη πρόσβαση στους χώρους και στα αρχεία του Τμήματος, ενώ με

σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών, ισχύουν ιδιαίτερα αυστηροί κανόνες στον τομέα της διαχείρισης των προσωπικών δεδομένων.

Δραστηριότητα

Το μέγεθος της σπουδαιότητας της αποστολής των Τμημάτων S.I.R.E.N.E και της συμβολής τους στην ανάπτυξη και εμπέδωση της ευρωπαϊκής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας, προκύπτει σαφέστατα από τον όγκο εργασιών του Τμήματος κατά το δεκάμηνο Ιανουαρίου – Οκτωβρίου 2010.

Το σύνολο των θετικών αναζητήσεων – υποθέσεων που διαχειρίστηκε το Τμήμα σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές, από 1-1-2010 μέχρι 31-10-2010 ανήλθε στις 3.871. (Πίνακας 1)

Συνελήφθησαν 132 άτομα στην Ελλάδα και 14 στα λοιπά κράτη μέλη, τα οποία διώκονταν με Ευρωπαϊκά Εντάλματα Σύλληψης, εντοπίστηκαν 124 οχήματα που απασχολούσαν και 1101 κλεμμένα – απωλεσθέντα έγγραφα.

Διεκπεραιώθηκαν 49.663 μηνύματα μέσω του SIS και 3.305 μέσω του SISNET MAIL.

Πίνακας 1 : Δραστηριότητα Τμήματος SIRENE

ΕΙΔΟΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ		ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
Σύλληψη Διωκομένων		132
ΠΡΟΣΩΠΑ	Εξαφανισμένοι	33
	Αλλοδαποί	2231
	Λοιπές Περιπτώσεις	250
ΟΧΗΜΑΤΑ		124
ΕΓΓΡΑΦΑ		1101
		2646
		124
		1101

Συμπερασματικά τα Τμήματα S.I.R.E.N.E αντιπροσωπεύουν τη ζώσα πραγματικότητα στο χώρο της ευρωπαϊκής επιχειρησιακής αστυνομικής συνεργασίας.

Στον ενοποιημένο πλέον ευρωπαϊκό χώρο, οι πολίτες απαιτούν να απολαμβάνουν υψηλό επίπεδο προστασίας, με ελευθερία, ασφάλεια και δικαιοσύνη. Σε αυτή την απαίτηση, τα κύρια χαρακτηριστικά της ευρωπαϊκής αστυνομικής συνεργασίας θα πρέπει να είναι η ταχύτητα αντίδρασης, η ακρίβεια πληροφόρησης και η νομιμότητα δράσης.

Αυτό ακριβώς αντιπροσωπεύουν τα Τμήματα SIRENE.

Αποτελούν ένα ισχυρό όπλο των ευρωπαϊκών υπηρεσιών ασφαλείας στην αντιμετώπιση της σοβαρής και οργανωμένης εγκληματικότητας.

Με τα Τμήματα S.I.R.E.N.E καταδεικνύεται ότι η ευρωπαϊκή αστυνομική συνεργασία δεν είναι μια ιδιαίτερη γραφειοκρατική διαδικασία που ενεργοποιείται μόνο σε ειδικές περιπτώσεις, αποτελεί πλέον αναγκαιότητα και αναπόσπαστο μέρος της καθημερινής αστυνομικής πρακτικής στην καταπολέμηση του εγκλήματος.]